

Analiza transfera i plaća profesionalnih nogometaša u Republici Hrvatskoj i svijetu

Vlah, Hrvoje; Breslauer, Nevenka; Breslauer, Nenad; Karadža, Marija

Source / Izvornik: **Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 2024, 15, 53 - 66**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:277:561539>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-19**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Požega](#)

Analiza transfera i plaća profesionalnih nogometaša u Republici Hrvatskoj i svijetu
Analysis of transfers and salaries of professional football players in Croatia and
around the world

¹Hrvoje Vlah, ²Nevenka Breslauer, ³Nenad Breslauer, ⁴Marija Karadža,

^{1,2,3}Međimursko veleučilište u Čakovcu

⁴ Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku,

Fakultet turizma i ruralnoga razvoja u Požegi

e-mail: hrvoje.vlaho@gmail.com, nbreslauer1@mev.hr, nbreslauer@mev.hr, mkaradza@ftrr.hr

Sažetak: *Cilj ovoga istraživanja bio je temeljito i precizno definirati pojam transfera u kontekstu njegove povezanosti s plaćom nogometaša. Definirane su osnovne ugovorne i pravne norme koje trebaju poštivati klubovi i sami nogometaši prilikom transfera. Pojašnjen je profesionalni i amaterski nogomet i njihovo funkcioniranje te transferi oba sustava natjecanja. Utvrđena su prijelazna razdoblja u kojima su mogući transferi i prijelazi iz jednoga kluba u drugi klub te su istraženi i uspoređeni najveći nogometni transferi u svijetu i Republici Hrvatskoj, uključujući ulogu i utjecaj najuspješnijih menadžera (agenata) u nogometu. Predstavljene su transferne naknade, vrste transfera, najplaćeniji nogometaši u svijetu, te pozicioniranje hrvatskih nogometaša unutar tih okvira.*

Ključne riječi: *nogomet, transferi, plaće, analiza*

Abstract: *The goal of this research was to thoroughly and precisely define the term transfer in the context of its connection with the salary of football players. The basic contractual and legal norms that clubs and players themselves must respect during transfers have been defined. Professional and amateur football and their functioning are explained, as well as transfers in both competition systems. The transitional periods in which transfers and transitions from one club to another are possible are determined, and the biggest football transfers in the world and in Croatia are investigated and compared, including the role and*

influence of the most successful managers (agents) in football. Transfer fees, types of transfers, the highest paid footballers in the world, and the positioning of Croatian footballers within these frameworks are presented.

Keywords: *football, transfers, salaries, analysis*

1. Uvod

Transferi i plaće profesionalnih nogometaša su intrigantna tema za nogometni svijet, navijače i poklonike. Transfer igrača definira se kao prijelaz iz kluba u klub uz sklopljen ugovor. Plaća je financijska naknada za sudjelovanje u natjecanjima, ovisna o klubu, igračkim sposobnostima i uspjehu, uključujući bonuse. Neki igrači zarađuju iznimno visoko, svrstavajući ih među najplaćenije sportaše. Visina plaća i transfernih naknada ovisi o popularnosti sporta, razini natjecanja, sponzorima, posrednicima i financijskoj situaciji. Današnji nogomet organiziran je unutar nacionalnih nogometnih saveza, u kojem mogu sudjelovati profesionalni i amaterski igrači. Igra se unutar klubova registriranih za sudjelovanje u natjecanjima i pružanje poduke iz nogometa, po Pravilima nogometne igre IFAB-a. (IFAB, 2021).

Svjetska nogometna federacija - FIFA i Kontinentalna nogometna federacija - UEFA nadziru moderni nogomet. FIFA je osnovana 1904. godine u Parizu, ima sjedište švicarskom Zürichu, te okuplja 211 članica. Organizira razna natjecanja poput Svjetskoga kupa za klubove i Svjetskoga prvenstva za žene, te najvažnije natjecanje - Svjetsko prvenstvo u nogometu svake četiri godine. Njihova uloga ključna je u razvoju igre, promicanju „fair playa“ i zaštiti igrača i navijača. FIFA je glavni organizator Svjetskih prvenstava od 1930. godine. UEFA je krovna nogometna organizacija u Europi. Osnovana je 1954. godine i odgovorna je za organizaciju i nadzor nad europskim nogometnim natjecanjima i reprezentacijama. Sjedište UEFA-e nalazi se u Nyonu u Švicarskoj. UEFA organizira razna klupska natjecanja, uključujući Ligu prvaka, Europsku ligu i Konferencijsku ligu, te reprezentativna natjecanja Europsko prvenstvo i Ligu nacija.

Prema Zakonu o sportu (čl. 10, 2023.), profesionalni sportaš osoba je čije je osnovno zanimanje sudjelovanje u sportskim natjecanjima i sportskoj pripremi. Prema Pravilniku Hrvatskoga nogometnog saveza, igrač može biti profesionalni ili amaterski, ovisno o tome ima li pisani ugovor s klubom te je li plaćen za svoj rad.

Amaterski sport uglavnom se odvija unutar udruga građana i sličnih organizacija, za razliku od profesionalnih poduzeća. Pojam „amaterski“ u sportu ne odnosi se na kvalitetu sporta, već na način organizacije i financiranja (Bartoluci; Škorić, 2009).

Za razliku od profesionalnih igrača, amateri nemaju pisani ugovor s klubom niti primaju plaću veću od stvarnih troškova (Pravilnik o statusu igrača i registracijama, 2022).

2. Pravni odnosi u transferu

U Republici Hrvatskoj, kao i u drugim europskim zemljama, odnos između igrača i kluba temelji se na ugovoru o profesionalnom igranju, koji regulira njihova prava i obveze. Potpisivanjem ugovora, igrač ne postaje član kluba, već se uspostavlja pravna veza. Ugovor, definiran od strane Hrvatskoga nogometnog saveza, obuhvaća dvanaest ključnih odredbi, s ograničenjima za slobodno pregovaranje između strana, poput financijskih naknada i uvjeta za raskid ugovora. Klubovi koji dovode strane igrače sklapaju s njima ugovor o radu, dok za domaće igrače sklapaju ugovor o profesionalnom igranju. (Crnić i sur., 2009).

Profesionalni nogometaši mogu sklopiti različite vrste ugovora sa svojim klubom radi reguliranja prava i obveza, a to uključuje tri vrste ugovora:

1. profesionalni ugovor sklapa se s igračima starijima od 16 godina i koji sudjeluju na sportskim natjecanjima.
2. ugovor o radu potpisuje se s igračima starijima od 16 godina na razdoblje do tri godine.
3. stipendijski ugovor sklapa se s igračima starijima od 12 godina i traje do kraja sezone u kojoj igrač navršava 26 godina. Ugovori s maloljetnicima ograničeni su na tri godine. Svi sklopljeni ili raskinuti ugovori moraju biti objavljeni u informatičkom sustavu COMET. (Pravilnik o statusu i registracijama igrača, 2022).

3. Postupak transfera u nogometu

Postupci transfera igrača u Hrvatskoj su uređeni putem pravilnika koje je usvojio Hrvatski nogometni savez. Procedura prijenosa igrača iz jednoga kluba u drugi klub precizno je definirana i podložna regulaciji putem niza propisa. Bitno je naglasiti da se nacionalni transferni postupci unutar različitih zemalja mogu bitno razlikovati, s obzirom na to da nacionalni nogometni savezi donose pravila s ciljem zaštite domaćih igrača (Crnić i sur.,

2009).

Međunarodne dozvole za transfer izdaju se isključivo igračima starijima od 18 godina, osim u posebnim situacijama reguliranim odredbama FIFA-inog Pravilnika o statusu i transferima igrača koje se odnose na zaštitu maloljetnika. (čl. 61. Pravilnik o statusu i transferima igrača, 2022).

3.1. Prelazni rok

Prijelazni rok razdoblje je u natjecateljskoj sezoni kad profesionalni igrači mogu promijeniti klub i biti registrirani u novom. Nacionalni savezi imaju različite prijelazne rokove. Primjerice, Hrvatski nogometni savez određuje zimski rok od 18. siječnja do 15. veljače i ljetni od 15. lipnja do 31. kolovoza. Nogometni savezi moraju unijeti prijelazne rokove u FIFA-in Sustav usklađivanja transfera najmanje dvanaest mjeseci prije primjene. Profesionalni igrači mogu se registrirati u novi klub samo tijekom tih rokova, osim u iznimnim situacijama, poput isteka ugovora prije roka, sporazumnoga raskida ugovora s prethodnim klubom ili raskida ugovora od strane FIFA-e. (čl. 29, Pravilnik o statusu igrača i registracijama, 2022).

3.2. Vrste transfera

Autor (Težak, 2018.) razlikuje nacionalne i međunarodne transfere sportaša. Nacionalni transfer, unutar istoga nacionalnog saveza, reguliran je pravilima toga saveza, odobrenima od strane FIFA-e. S druge strane, međunarodni transfer, kada sportaš prelazi u klub drugoga nacionalnog saveza, podliježe FIFA-inim Pravilima o statusu i transferima sportaša.

Privremeni transfer, ili posudba igrača, privremena je registracija profesionalnoga igrača u klubu koji ga posuđuje od drugoga kluba putem Sporazuma o ustupanju. U skladu s Pravilnikom Hrvatskoga nogometnog saveza, klub može imati najviše trojicu takvih igrača iz istoga ranga natjecanja, a trajanje posudbe je između dva prijelazna roka, uz mogućnost dvije posudbe po igraču tijekom sezone. Naknada za ovakav transfer regulirana je istim pravilima kao i za klasične transfere, uključujući i mehanizme solidarnosti. Ovaj proces rijetko se koristi, preferirajući se izrazi poput „ustupanje“ ili „posudba igrača“. Posudba uključuje ugovor između igrača i oba kluba, uz privremenu transfernu naknadu koja je znatno niža od standardne. Nakon isteka posudbe, klub može otkupiti igrača ili se vratiti u matični klub. Opcije za klub koji želi dovesti posuđenoga igrača uključuju pregovore o transferu s odštete ili posudbu, s potonjom opcijom obično uz manju naknadu (Crnić i sur., 2009).

3.3. Transferna naknada

Transferna naknada novčana je nadoknada koju novi klub plaća matičnom klubu igrača za ulaganja u njegov trening, razvoj i obrazovanje. Transferna naknada pomaže klubovima da ostanu financijski stabilni te se plaća kod prijevremenog raskida ugovora ili isteka ugovora s prethodnim klubom. Važno je napomenuti da se takva naknada isplaćuje samo ako igrač, koji je bio amater, ponovno postane profesionalac. Održava ravnotežu između klubova i pruža pravičnu kompenzaciju za uložena sredstva u razvoj igrača. Pravila i propisi na nacionalnoj i međunarodnoj razini reguliraju ovu naknadu kako bi osigurali transparentnost i pravičnost u transferima. Naknada za transfer ima svrhu pravedno nagraditi klubove za ulaganja i razvoj igrača tijekom ključnih godina njegove nogometne karijere. Detalji o visini naknade, načinu i rokovima plaćanja reguliraju se sporazumom između klubova uključenih u transfer. Ovakav pristup osigurava transparentnost i pravičnost u transfernim aktivnostima te potiče stabilnost klubova u nogometnom sustavu. (čl. 20. Pravilnika o statusu i transferima igrača, 2022).

Naknade za transfer igrača dogovaraju se između klubova, pri čemu do 5 % naknade ide klubovima koji su sudjelovali u treningu i razvoju igrača. Neisplata naknade ne utječe na registraciju igrača za novi klub. Ako klubovi ne mogu postići dogovor oko iznosa naknade, interesi igrača mogu biti zanemareni. U takvim slučajevima, ako veza između igrača i klubova nije jasna ili ako klubovi ne podnesu zahtjev u roku od 24 mjeseca od registracije igrača, kompenzacija ide savezu ili savezima klubova koji su trenirali igrača. Savezi mogu zatražiti naknadu unutar šest mjeseci nakon isteka 24-mjesečnog razdoblja od registracije igrača. (čl. 20. Pravilnika o statusu i transferima igrača, 2022).

4. Transferi u nogometu

Transfer dolazi od latinske riječi „*transferre*“ što znači prenositi, premjestiti. U bankarstvu je to premještaj novca iz jedne financijske ustanove u drugu ili iz zemlje u zemlju. U trgovini, to je prijenos nominalnih vrijednosnih papira s jednog vlasnika na drugoga. S pravna gledišta, transfer je akt kojim se prenosi pravo vlasništva na drugu osobu. Transfer nogometaša je premještaj igrača iz jednoga kluba u drugi uz sklopljen ugovor s novim klubom (Enciklopedija.hr, 2023).

Realizacijom transfera igrača stvara se novi pravni odnos između igrača i novoga kluba, dok se prekida pravni odnos s prethodnim klubom. U procesu transfera uključeni su posredni i neposredni sudionici. Posredni sudionici su nacionalni savez i savez koji provodi registraciju

igrača za novi klub, dok su neposredni sudionici sam igrač, bivši klub i novi klub. Promjena klupske pripadnosti igrača može se ostvariti istekom ugovora s trenutnim klubom ili sporazumnim raskidom ugovora. Kada igrač prelazi iz bivšega kluba u novi klub, potpisuje novi ugovor s novim klubom te započinje postupak registracije. U tom procesu nastaje trostrani odnos u kojem sudjeluju igrač, klub i savez. Posredni sudionici, nacionalni savez i savez koji provodi registraciju, ključni su za osiguranje ispravnoga tijeka transfera i registracije igrača u novom klubu. Neposredni sudionici, igrač, bivši klub i novi klub, izravno sudjeluju u pregovorima, sklapanju ugovora i provođenju formalnosti vezanih uz transfer i registraciju igrača (Crnić i sur., 2009).

4.1. Najveći transferi u nogometu

U proteklih nekoliko godina, rekordni transferi nogometaša su ključno utjecali na igru, financije klubova, marketinške prilike i razvoj mladih talenata. Transferi od preko 100 milijuna eura dramatično su promijenili percepciju nogometa, a najveći nogometni transferi prikazani su u (Slici 1.).

Slika 1. Najveći transferi u nogometu

#	Player	Season	Nat.	Joined	Fee
1	 Neymar Left Winger	17/18		 Paris SG 	€222.00m
2	 Kylian Mbappé Centre-Forward	18/19		 Paris SG 	€180.00m
3	 Philippe Coutinho Left Winger	17/18		 Barcelona 	€135.00m
4	 Ousmane Dembélé Right Winger	17/18		 Barcelona 	€135.00m
5	 João Félix Second Striker	19/20		 Atlético Madrid 	€127.20m
6	 Enzo Fernández Defensive Midfield	22/23		 Chelsea 	€121.00m
7	 Antoine Griezmann Second Striker	19/20		 Barcelona 	€120.00m
8	 Jack Grealish Left Winger	21/22		 Man City 	€117.50m
9	 Cristiano Ronaldo Centre-Forward	18/19		 Juventus 	€117.00m
10	 Declan Rice Defensive Midfield	23/24		 Arsenal 	€116.60m

Izvor: Transfermarkt.com, 2023. godine

Najznačajniji transfer među nogometašima ostvario je Neymarov prijelaz iz Barcelone u Paris Saint Germain 2017. godine za rekordnih 222 milijuna eura, čime je postao najskuplji igrač u povijesti. Slijedi Mbappéov transfer iz Monaca u PSG za 180 milijuna eura, te Coutinhov prijelaz iz Liverpoola u Barcelonu za 135 milijuna eura. Ousmane Dembele i Joao Felix također su među najskupljim transferima, dok je Cristiano Ronaldo na devetom mjestu s prelaskom iz Real Madrida u Juventus za 117 milijuna eura. Ronaldov transfer iz 2018. godine oborio je rekord po visini plaćenoga iznosa za igrača od 33 godine. Listu deset najvećih transfera u nogometu zatvara Declan Rice svojim prijelazom iz West Hama u Arsenal za 116,60 milijuna eura (Transfermarkt.com, 2023).

U nogometu imamo uspješne i neuspješne transfere. Uspješni transferi su oni koji pozitivno utječu na tim, poboljšavaju igru i pridonose ostvarenju ciljeva kluba, poput osvajanja naslova prvaka. S druge strane, neuspješni transferi su oni u kojima novi igrač ne ostvari očekivane rezultate, može imati problema s ozljedama ili neslaganjem sa suigračima te ne pridonosi timskom uspjehu. Neymar je 2017. godine prešao u PSG za rekordnih 222 milijuna eura, no iako je pružao dobre individualne nastupe, klub nije postigao očekivane uspjehe. Neymar se također suočavao s ozljedama koje su utjecale na njegove nastupe te je 2023. godine otišao u Saudijski Al-Hilal. Unatoč tome, njegov transfer nije potpuni neuspjeh. Za PSG je odigrao 173 utakmice, postigavši 118 golova uz 77 asistencija te pridonio dominaciji PSG-a u francuskom prvenstvu i povećanju interesa za francuski nogomet (Vlah, 2023).

Transfere Philippea Coutinha i Antoinea Griezmana u Barcelonu za 135 i 120 milijuna eura možemo smatrati neuspješnima. Coutinho, došavši iz Liverpoola kao pojačanje, nije opravdao očekivanja. Nakon boravka u Barceloni, otišao je na posudbu u Bayern München i zatim je prodan u Aston Villu za mnogo manji iznos. Slično, Griezmann, nakon dolaska u Barcelonu kao ponajbolji igrač Atletico Madrida, nije ostvario očekivane rezultate. Nakon samo dvije sezone otišao je u Atletico Madrid na posudbu, a kasnije je kupljen za manji iznos. Griezmann je za Atletico Madrid bio financijski uspješan, dok je za Barcelonu bio neuspješan transfer (Transfermarkt.com, 2023).

4.2. Transferi hrvatskih nogometaša

Uspjesi hrvatske nogometne reprezentacije nisu samo izvor oduševljenja za zaljubljenike u nogomet, već imaju i ključnu ulogu u turističkoj promociji zemlje te njenom

kulturološkom i društvenom utjecaju. Nogomet, zajedno sa sportom općenito, postao je jedan od najefikasnijih promotora moderne Republike Hrvatske, uz turizam. Godinama, prva asocijacija na Republiku Hrvatsku nije samo njena prirodna ljepota, već i njeni nogometaši, posebno reprezentativci. Slika u nastavku ovoga rada potvrđuje visoku cijenu hrvatskih nogometaša na svjetskom tržištu (Vlah, 2023.)

Slika 7. Najveći transferi Hrvata u nogometu

#	Player	Season	Nat.	Joined	Fee
1	 Josko Gvardiol Centre-Back	23/24		 Man City Premier League	€90.00m
2	 Mateo Kovacic Central Midfield	19/20		 Chelsea Premier League	€45.00m
3	 Mateo Kovacic Central Midfield	15/16		 Real Madrid LaLiga	€38.00m
4	 Josko Gvardiol Centre-Back	21/22		 RB Leipzig Bundesliga	€36.80m
5	 Luka Modric Central Midfield	12/13		 Real Madrid LaLiga	€35.00m
6	 Nikola Vlasic Attacking Midfield	21/22		 West Ham Premier League	€30.00m
7	 Marko Pjaca Left Winger	16/17		 Juventus Serie A	€29.40m
8	 Mateo Kovacic Central Midfield	23/24		 Man City Premier League	€29.10m
9	 Dejan Lovren Centre-Back	14/15		 Liverpool Premier League	€25.30m
10	 Lovro Majer Central Midfield	23/24		 VfL Wolfsburg Bundesliga	€25.00m

Izvor: Transfermarkt.com, 2023.

Joško Gvardiol je u ljeto 2023. godine prešao iz RB Leipziga u Manchester City za 90 milijuna eura, postavši tako najskuplji branič u povijesti svjetskoga nogometa. Transfer je RB Leipzigu donio značajan profit, s obzirom da su ga prethodno doveli iz Dinama za 18 milijuna eura. Dinamo je ovim transferom ostvario značajnu zaradu, jer ima pravo na 15 % razlike između ukupne transferne naknade, što iznosi 11,1 milijun eura, uz dodatnih 2,75 % za treniranje, što čini konačni iznos od 13,6 milijuna eura. Gvardiol je tako postao najskuplje prodani igrač Dinama, svrgnuvši s trona Marka Pjacu (Index.hr, 2023).

Luka Modrić je prešao iz Tottenhama u Real Madrid 2012. za 35 milijuna eura, postavši legenda kluba. Osvojio je pet naslova Lige prvaka, tri La Liga naslova i dva španjolska kupa s Real Madridom. Iako je po dolasku u Madridu bio proglašen jednim od najgorih pojačanja,

brzo je osvojio srca navijača. Jose Mourinho, koji ga je doveo, vjerovao je u njega, rekavši da će se navijači zaljubiti u njega, što se i dogodilo. Modrić je opravdao povjerenje osvajanjem Zlatne lopte 2018. godine kao najbolji igrač prethodne godine (Vlah, 2023).

4.3. Najplaćeniji nogometaši svijeta

Transferi i plaće u profesionalnom nogometu ovise o mnogim faktorima kao što su kvaliteta tima i lige, reprezentativne obveze i osobna marka igrača. Popularnost nogometa i broj gledatelja te sponzorski ugovori utječu na visinu plaća i transfera. Održavanje visoke razine profesionalizma zahtijeva mnogo truda i odricanja tijekom sezone, ali, kao i u ostalim sportovima, i u nogometu je potreban faktor sreće za postizanje uspjeha. Plaće su ključne u sportu, određene faktorima kao što su popularnost sporta, uspjeh pojedinaca te uloga menadžera. Sportaši, osobito profesionalci koji se posvećuju sportu puno sati dnevno, čine temelj sportske djelatnosti, a njihovi radni uvjeti reguliraju se ugovorima i pravnim aktima kako bi im bila osigurana prava poput plaće, zdravstvenoga i mirovinskoga osiguranja (Vlah, 2023).

Europske lige su dosad bile sinonim za najvišu sportsku kvalitetu, no primjećuje se sve češći trend prelaska igrača u azijske, američke i arapske lige zbog financijskih poticaja koje nude, uključujući visoke plaće i bonuse. Ovaj trend izaziva raspravu o mogućim negativnim utjecajima na kvalitetu i ugled europskih natjecanja. Nedostatak vrhunskih igrača može smanjiti privlačnost utakmica, gledanost i marketinšku atraktivnost liga te utjecati na razvoj mladih talenata. Ipak, ovaj trend može promovirati nogomet u drugim dijelovima svijeta i pružiti priliku drugim talentiranim igračima da se istaknu. Nogometaševa odluka da napusti europske lige odražava promjene u svijetu profesionalnoga sporta i globalnoj ekonomiji, pri čemu je ključno uravnotežiti materijalnu dobit i sportsku strast te zadržati suštinu nogometa kao natjecateljskoga, strastvenoga i kvalitetnoga sporta (Vlah, 2023).

Godine 2016., kineska Super liga postala je epicentar velikih transfera renomiranih nogometaša, poput Oscara, Hulka i Paulinha, što je potaknulo lokalni interes za nogomet i razvoj infrastrukture. Sličan trend dogodio se 2023. godine s pojavom Saudijske profesionalne lige, pokrenute transferom Cristiana Ronalda u Al Nassr, gdje je postao najplaćeniji nogometaš na svijetu. Od deset najplaćenijih nogometaša svijeta, čak osam igra u Saudijskoj Arabiji (Vlah, 2023).

Tablica 1. Najplaćeniji nogometaši svijeta

1. Cristiano Ronaldo	200 milijuna €	<u>Al Nassr</u>
2. Karim Benzema	200 milijuna €	<u>Al-Ittihad</u>
3. Neymar	100 milijuna €	<u>Al-Hilal</u>
4. N’Golo Kante	100 milijuna €	<u>Al-Ittihad</u>
5. Kylian Mbappé	70 milijuna €	<u>PSG</u>
6. Lionel Messi	45 milijuna €	<u>Inter Miami</u>
7. Sadio Mane	40 milijuna €	<u>Al Nassr</u>
8. Jordan Henderson	40 milijuna €	<u>Al-Ettifaq</u>
9. Riyad Mahrez	35 milijuna €	<u>Al Ahli SC</u>
10. Kalidou Koulibaly	30 milijuna €	<u>Al-Hilal</u>

Izvor: Vlastita izrada prema Planet Football

4.4. Najuspješniji menadžeri (agenti) u nogometu

Prema čl. 7 Zakonu o sportu, u sustavu sporta djeluju fizičke osobe poput sportaša, rekreativaca, stručnjaka, službenih osoba i posrednika te pravne osobe kao što su sportski klubovi, udruge za sportsku rekreaciju, sportske zajednice, savezi, centralne sportske organizacije i fitness centri registrirane za sportske aktivnosti.

Pravilnikom o radu s posrednicima (2018), posrednik može biti fizička ili pravna osoba koja zastupa igrače ili klubove u pregovorima o zapošljavanju ili transferu. Prema članku 26. Zakona o sportu, posrednik u sportu je ovlašten za obavljanje poslova posredovanja između sportskih klubova ili zastupanja u prelascima sportaša ili trenera.

Sportski menadžeri odgovorni su za poslovnu stranu profesionalne sportske karijere sportaša ili organizacija poput klubova ili saveza. Upravljaču poslovnim aspektima organizacije ili grupe klijenata te se brinu o operativnom vođenju poslovanja, primajući plaću od klubova ili saveza. Također se bave osobnim potrebama sportaša kako bi im omogućili nesmetani fokus na sportski razvoj. Posao sportskih menadžera uključuje praćenje komunikacije između sportaša i relevantnih dionika u sportskom okruženju, osiguravanje zapošljavanja kvalificiranoga osoblja, održavanje pozitivnih odnosa s medijima te

zadovoljavanje potreba sportaša preko njegovanja dobrih međuljudskih odnosa.

Sportski agenti ili posrednici pregovaraju ugovore između sportaša, potencijalnih timova i sponzora, obično predstavljajući više individualnih klijenata. Njihov posao zahtijeva poslovni i financijski instinkt kako bi se osigurali najbolji ugovori za klijente. Često ima prednost obrazovanje u području sportskoga ili srodnoga menadžmenta. Osim pregovaranja ugovora, sudjeluju u regrutiranju novih sportaša, održavaju komunikaciju s njima i njihovim obiteljima te upravljaju javnim imidžom sportaša kroz odnose s medijima. Sportski agenti nisu zaposlenici sportskih saveza ili klubova, već djeluju kao posrednici između klubova i igrača te za svoj rad dobivaju dogovorenu naknadu (Vlah, 2023).

Jonathan Barnett osnivač je Stellar Football agencije, procijenjenog bogatstva od 142 milijuna dolara prema Forbesu. Jorge Mendes, menadžer Cristiana RONALDA težak je 104 milijuna dolara. Mino Raiola zastupao je igrače poput Zlatana Ibrahimovića i Paula Pogbe, zaradivši oko 85 milijuna dolara prije svoje smrti 2022. godine. Najuspješniji sportski menadžer na svijetu, Scott Boras zaradio je kroz karijeru u bejzbolu 191 milijun dolara. Diego Simeone iz Atletico Madrida najplaćeniji je nogometni trener s godišnjom zaradom od 34 milijuna eura, slijede ga Pep Guardiola iz Manchester Cityja s 22 milijuna eura i Jurgen Klopp iz Liverpoola s 18 milijuna eura godišnje (Forbes.com, 2022).

List Sportske novosti 2023. godine proveo je detaljno istraživanje o sportskim menadžerima u Republici Hrvatskoj. 13 najmoćnijih menadžera upravljaju s više od 400 milijuna eura vrijednosti tržišta, predstavljajući isključivo hrvatske igrače.

Na vrhu liste najuspješnijih sportskih menadžera u Republici Hrvatskoj je Marjan Šišić, čija je ukupna tržišna vrijednost igrača procijenjena na 86,1 milijuna eura. On zastupa igrače poput Filipa Krovinovića i Tonija Borevkovića, dok je najvredniji igrač kojeg zastupa Joško Gvardiol, procijenjen na 75 milijuna eura. Na drugom mjestu su Nikky Vuksan, Dario Zahora i Mario Mamić iz agencije VPA Sports, koji zastupaju Matea Kovačića i Martina Baturinu. Treće mjesto pripada Andyju Bari, koji je ujedno i najpoznatiji menadžer u agenciji Niagara. Neki od igrača koje zastupa su Lovro Majer, Kristijan Jakić, Josip Brekalo, te Dani Olmo s tržišnom vrijednošću od 40 milijuna eura. Marko Naletilić, uspješan menadžer, zastupa poznate igrače poput Marija Pašalića i Luke Ivanušeca. Vincenzo Cavaliere, iako Talijan po porijeklu, zastupa hrvatske igrače poput Andreja Kramarića i Dominika Kotarskog. Tonći Martić zastupa Nikolu Vlašića, Marin Bule Josipa Šutala, a Mladen Grgić Dina Perića, Josipa

Mišića i Antu Budimira. U agenciji ROOF, Srđan Lakić zastupa igrače kao što su Dejan Lovren, Ivo Grbić i Dion Drena Beljo. Branko Hucika preko agencije HBR Sport zastupa Mislava Oršića. Alen Augustinčić, također na listi, predstavlja igrače poput Roka Šimića i Ivana Šunjica (Vlah, 2023.)

Slika 8. *Najuspješniji sportski menadžeri u Hrvatskoj*

1. Marjan Šišić - 86,1 milijuna eura
2. Nikky Vuksan, Dario Zahora, Mario Mamić - 81,93 milijuna eura
3. Andy Bara - 55,65 milijuna eura
4. Marko Naletilić - 44,8 milijuna eura
5. Vincenzo Cavaliere - 24,75 milijuna eura
6. Tonči Martić - 20 milijuna eura
7. Marin Bule - 18,18 milijuna eura
8. Srđan Lakić - 16,2 milijuna eura
9. Mladen Grgić - 15,38 milijuna eura
10. Branko Hucika - 14,7 milijuna eura
11. Tomislav Puljić - 12,06 milijuna eura
12. Alen Augustinčić - 11,3 milijuna eura
13. Matej Škegro - 10,64 milijuna eura

Izvor: Sportski.jutarnji.hr, 2023.

5. Zaključak

Analiza transfera i plaća pruža dublji uvid u izazove s kojima se suočavaju profesionalni nogometaši, uključujući visok pritisak, kratki radni vijek te mogućnosti za razvoj karijere i financijsku sigurnost. Njihovi visoki prihodi proizlaze iz izvanrednih sportskih vještina i postignutih uspjeha na terenu, a visina njihovih plaća i transfernih naknada ovisi o brojnim faktorima poput popularnosti sporta, razine natjecanja i sponzorskih ugovora. Nogomet je jedan od najpopularnijih i najprofitabilnijih sportova, što opravdava visoke plaće i velike transfere nogometaša. Ova dinamika rezultira izuzetno konkurentnim okruženjem u kojem se natječu najtalentiraniji igrači, nagrađujući ih prema njihovom doprinosu klubu i sportu u

cjelini.

Javno mišljenje o transferima i plaćama profesionalnih nogometaša podložno je različitim interpretacijama, ovisno o individualnim perspektivama i stavovima prema financijskim segmentima nogometnoga svijeta. Financijski iznosi povezani s igračima i ulaganjima u nogometnu industriju mogu oblikovati percepciju na pozitivan ili negativan način. Negativna percepcija može proizaći iz mišljenja da su iznosi transfera i plaća previsoki u usporedbi s drugim zanimanjima, dok drugi vjeruju da su ti iznosi u skladu s tržišnim vrijednostima te da igrači zaslužuju visoke plaće zbog svojih talenata, odgovornosti i rizika u svojoj karijeri.

Nogomet, kao globalni fenomen koji povezuje ljude širom svijeta, nastavit će evoluirati kombinirajući tradiciju i tehnologiju. Unapređenja u tehnologiji pružit će navijačima nove virtualne doživljaje na stadionu, dok će klubovi sve više težiti održivosti i društvenoj odgovornosti. Nogomet će i dalje biti instrument promicanja jednakosti, kulturne raznolikosti i poštene igre.

Literatura

1. Bartoluci M., Škorić S. (2009). Menadžment u sportu, Zagreb, Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Crnić I., Crnić J., Čurković M., Gliha I., Ivančić-Kačer B., Ivkošić M., Kačer H., Labar B., Mateša Z., Mijatović N., Mintas-Hodak Lj., Momčinović H., Perkušić A., Petrović S., Primorac D. (2009). Uvod u Športsko Pravo, Zagreb, Inženjerski biro.
3. Enciklopedija (bez dat). Transfer. Preuzeto 14. 4. 2023. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62024>
4. FIFA (2022). Pravilnik o statusu i transferima igrača.
5. Forbes (bez dat). Najuspješniji sportski menadžeri. Preuzeto 15. 5. 2023. s <https://www.forbes.com/sites/brettknight/2022/11/17/the-most-powerful-sports-agents-2022-scott-boras-is-in-a-league-of-his-own/?sh=6fef509e3849>
6. Gifford C. (2006). Čudesni nogomet, Zagreb, Školska knjiga.
7. Hrvatski nogometni savez HNS (2022.) Pravilnik o statusu igrača i registracijama
8. Index (bez dat). Zarada Dinama od transfera Gvardiola. Preuzeto 17. 8. 2023. s <https://www.index.hr/sport/clanak/evo-koliko-je-tocno-dinamo-zaradio-od-transfera-gvardiola-u-city/2485143.aspx>

9. Međunarodni odbor nogometnih saveza IFAB (2021). Pravila nogometne igre
10. Narodne novine (2023). Zakon o sportu, Zagreb, Narodne novine d.d., 141/22
11. Planet Football. (bez dat). Najplaćeniji nogometaši svijeta. Preuzeto 19. 8. 2023. s <https://www.planetfootball.com/quick-reads/10-highest-paid-footballers-players-in-the-world-in-2022-salary-messi-ronaldo-mbappe/>
12. Sportske novosti (bez dat). Nogometni menadžeri u Hrvatskoj. Preuzeto 1. 7. 2023. s <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/nogomet-mix/ovo-su-najmocniji-hrvatski-menadzери-predstavljamo-ljude-koji-u-rukama-imaju-vise-od-400-milijuna-eura-15345141>
13. Težak P. (2018). Pravni okvir transfera sportaša, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu.
14. Transfermarkt. (bez dat). Najveći transferi u nogometu. Preuzeto 19. 8. 2023. s <https://www.transfermarkt.com/statistik/transferekorde>
15. Transfermarkt. (bez dat). Najveći transferi Hrvata u svijetu. Preuzeto 15. 8. 2023. s https://www.transfermarkt.com/transfers/transferekorde/statistik/top/plus/0/galerie/0?saison_id=alle&land_id=37&ausrichtung=&spielerposition_id=&altersklasse=&jahrgang=0&leihe=&w_s=&fbclid=IwAR3N63dx6WSvr3xF89E1fBKAFxY-8rYXMoZVS0ZJILsOJ-ILHChpC2PMIDE
16. Vlah H. (2023). Analiza transfera i plaća profesionalnih nogometaša u Hrvatskoj i svijetu, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu.